

קרני אברהם (ריקמן)

כינוי: גשר

יליד 1917, קושיצה, צ'כוסלובקיה

עלה לארץ ב-1935

התגייס לפלמ"ח ב-1942

הצטרף לפל"ם ב-1943

ה ע ס נ ה ר י ס ' ו

חברת אוניות "עתיד" בבעלות יהודי אנגליה הסכימה להעסיק מספר אנשי פלמ"ח בתור מלחים על האונייה "עמוס" כדי לקבל הכשרה מעשית. מספר מסיימי קורס החובלים עבדו בתור מלחים מן המניין ומילאו את כל העבודות של מלחים על האונייה. זו היתה הכשרה מעשית מאוד חשובה, גם לי יצא לעבוד על האונייה מספר חודשים. לאיטליה הגעתי בדרך לא דרך, בתלבושת של חייל הוד מלכותו לאיסמעיליה ומשם נסענו באונייה שהחזירה שבויים איטלקים למולדתם. חיילים יהודים ששירתו בצבא הבריטי עלו על האונייה, לקחו איתם חמישה פלמ"חניקים, הסתתרנו במקום מוכן מראש עד שהגענו לבארי ושם הצלחנו להסתלק ולהגיע בשלום למרכז לגולה, שם כבר היו מספר חברים שקיבלו אותנו בשמחה.

מבארי עלינו צפונה עם שיירה של נהגים ישראלים מהצבא הבריטי. עזבנו אותם במילנו, סביבה היה מחנה מעפילים טרדטה. שם בפעם הראשונה נפגשתי עם מעפילים והתחלתי לעזור לאחראים על המחנה בארגון העבודה היומיומית. לארגן את האנשים בקבוצות מסודרות עם אחראים על הקבוצות, הסברים והכנה על צורת חיים באונייה, בעיות שונות בזמן הנסיעה, הרצאות על ארץ ישראל, על החיים בארץ ועל הקיבוצים, למרות שרובם כבר היו מאורגנים בתנועות השונות. אחרי שהתרגלתי קצת לחיים באיטליה גיליתי להפתעתי שאני קולט את השפה ואני מסוגל לדבר איטלקית, לאור העובדה שלמדתי שנים בגימנסיה לטינית.

המשך עבודתי היתה עזרה בהכנת האוניות להפלגה, בסידור מקומות לעולים, מטבח לכישול קפה לארוחת בוקר, וארוחת צהריים, ברזים לחלוקת מי שתייה ובניית שירותים על סיפון האונייה וכו'. העבודות בוצעו בנמלים השונים על ידי פועלים איטלקיים וכשהכל היה מוכן כולל דלק, מזון ומים יצאה האונייה לדרך למקום העלאת העולים.

את עליית הנוסעים ביצענו בדרך כלל בלילה בנמלים של דייגים שהיו להם סירות ובעזרתם. כידוע חלק גדול של האוניות נתגלו על ידי הבריטים ונתקלנו בבעיה של החזרת העובדים הזרים שהיו איתנו באוניות. הפתרון היה שעם כל אונייה שהפליגה ארצה, תפליג גם אונייה קטנה, שתי

עליתי ארצה בשנת 1935 בגיל 18 עם הורי. אחי ואחיותי כבר היו בארץ וגרנו איתם בדירה גדולה בתל-אביב. שנה לפני עלייתי ארצה הפסקתי את לימודי בגימנסיה והתחלתי לעבוד בחברה לעבודות חשמל, כדי שיהיה לי מקצוע להתפרנס בארץ וזה עזר לי למצוא בקלות עבודה. נשארתי עם משפחתי בתל-אביב עד שנת 1938, אז הצטרפתי לקיבוץ ארצישראלי ג' של השומר הצעיר שנוסד בשנת 1937 וישב במושבה "ראשון לציון".

בשנת 1942 התגייסתי לפלוגה ה' של הפלמ"ח שקמה באיזור הדרום, מפקד הפלוגה היה אברהם נגב, מפקד המחלקה היה ידידי חיים זינגר (רונון) שהכרתי מפעילות ב"הגנה" בראשון, ונתמנית מ"כ במחלקה שלו. (את קורס מ"כים של ה"הגנה" סיימתי שנה קודם בג'זרה).

עם החלטה לגייס את הפלמ"ח למחנות עבודה ואימונים יצאתי לגבעת ברנר, שם רוכזו שתי מחלקות והתמנית למפקד אחת המחלקות. כשנודע לי על גיוס מתנדבים למחלקה הימית, שפעילותה בעלייה בלתי לגאלית לארץ, משך אותי הנושא והיה לי רצון רב לקחת חלק במשימה זו. זומנתי לקורס מפקדי הסירות הראשון שהתקיים בקיסריה (את התאריך כבר אינני זוכר), מפקד הקורס היה יעקוב סלומון, המדריכים שמואל טנקוס, דב (ברצ'יק) מגן ומרדכי (מוקה) לימון. הקורס היה די קשה מכיוון שהתקיים בחודשי החורף. התאמנו בשיוט סירות ולמדנו גם קצת חומר עיוני. בתום הקורס כל חניך חזר לפלוגתו.

בשנת 1943 יצאתי לקורס מ"מים, חזרתי לזמן קצר לפלוגה ה'.

עם הקמת הפלוגה הימית הוקם מחנה קבוע בקיסריה וחלק ממסיימי הקורסים נקראו להדרכה בקורסים הימיים לאנשי מחלקות הפלמ"ח שהיה צריך להכין אותם לעזרה בהורדת המעפילים מהאוניות. גם אני השתתפתי כמדריך וגם כמפקד קורסים אלה. במוסד לעליה ב' החליטו לאפשר השתלמות נוספת למסיימי קורס מפקדי הסירות ונשלחנו לקורס חובלים, שהתקיים בבית ספר לקציני ים על יד הטכניון בחיפה. אם אינני טועה זה היה בסוף 1944 ונגמר ב-1945. זו היתה באמת השתלמות רצינית אבל חסר לנו ניסיון ממשי בעבודה על אוניות.

המעפילים, עתונאים ואיתם צלמים נהרו לחוף ניצנים והדבר קיבל פרסום ברוב העתונים. אנשי מוסד לעליה ב' ופלי"ם ציינו בשביעות רצון את ההצלחה לפריצת ההסגר, ושינו את שם האוניה ל"שבתאי לוזינסקי", שהיה פעיל בין הפליטים באיטליה ונהרג שם בתאונת דרכים.

אחרי כשנה בחו"ל קיבלתי חופשה ובייליתי עם משפחתי. המשכתי בארץ בהדרכה בקורסים בקיסריה ושוב יצאתי לאיטליה, הפעם הוטלה עלי משימה להביא נשק צ'כי שהיה מרוכז בשיבניק ביוגוסלביה. לא יכולנו ולא רצינו להעמיס את כל הנשק במשלוח אחד מסיבות בטחוניות. הגעתי בשלום לתל אביב ובמשך שלושה לילות פורק הנשק. היו שם רובים, כדורים, מקלעי ברזן ועד כלי נשק שונים - הכל תוצרת צ'כיה. חזרתי שוב ליוגוסלביה לקחת עוד משלוח, הפעם יכולנו לפרוק לאור היום, הצבא הכריטי כבר עזב את הארץ.

אחרי הנסיעה הזאת נשארתי בארץ, בתור איש חיל הים הייתי פעיל במחלקת המבצעים בפיקודו של אברהם זכאי, הדרכתי קבוצת מתנדבים מצרפת לפלישה מהחוף ולהקמת ראש גשר, ופעיל כמטה במחלקת מודיעין.

השתחררתי בסוף 1949, חזרתי לקיבוץ שבינתיים יצא להתיישבות בחצור על יד גן-יבנה ושם אני חי, פעיל בשטח הכלכלי וחברתי ושבע רצון מכל מה שהספקתי בחיי ביחד עם משפחתי.

האוניות נפגשו בקירבת קפריסין העבירו בים את הנוסעים מהאוניה הקטנה לאוניה הגדולה והעובדים הזרים חזרו לאיטליה באוניה הקטנה. אני יצאתי שלוש פעמים לשוב באוניה הקטנה בשם אלברטינה להעביר את העולים לאוניה הגדולה ולהחזיר את האיטלקים הביתה. עם שובי לאיטליה צרפו אותי לצוות שילווח את האוניה "סוזנה" שקראנו לה בשם "שושנה". שמחתי כי כבר רציתי להגיע הביתה לפגוש את אישתי ואת בני שעזבתי אותו בגיל שלושה חודשים וכבר חגג את יום הולדתו הראשון, מבלי שהכיר אותי.

אחרי מספר תקלות לא קטנות הגענו לחוף מטפונטו, שם בעזרת רייגים עם סירות ואנשי פלמ"ח העלנו במשך הלילה 650 מעפילים על האוניה ועם אור ראשון הפלגנו. הים היה שקט, אחרי שלושה ימים פרצה סערה בקרבת האי כרתים והצטרכנו למצוא מסתור באחד המפרצים. יום חלף והמשכנו צפונה בכיוון רודוס שם פגשנו את אלברטינה שהעבירה אלינו עוד 160 מעפילים ולקחה בחזרה את האיטלקים, פרט לרב החובל שלא הסכים לעזוב אותנו עם כל האנשים. כיוון השייט שלנו היה דרומה כאילו שהמטרה היא להגיע לנמל מצרי, הטעיה לצי הבריטי. בלילה שינינו את הכיוון צפונה למקום ההורדה בחוף ניצנים. בשעות הבוקר ב-12.3.47 הגענו למקום ההורדה, היו גלי חוף חזקים מאוד והסירות מהחוף לא הצליחו להגיע לאוניה. סוכם להרים את העוגן ולהעלות את האוניה לחוף. רב החובל התנגד לפעולה זו מחשש שהספינה הישנה לא תחזיק מעמד ותתרסק, אבל קיבל את ההחלטה. הספינה נתקעה במרחק

כ-50 מטר מהחוף, מתחננו כבל פלדה מהאוניה לחוף ולאורכו בעזרת אנשי הפלמ"ח ואנשי הסביבה שגוייסו וידרו המעפילים לחוף.

ספינה של הצי הבריטי גילתה אותנו אך לא יכלה להתקרב, היא הצליחה להתקרב, היא הצליחה להזעיק את הצבא שסגרו את השטח. רוב המעפילים פונו מהשטח לקיבוצים בסביבה, ואז בחוף הודלקה מדורה, תעודות הזהות נזרקו לתוך המדורה, כדי שהבריטים לא יוכלו לזהות מי מעפיל ומי ישראלי. על שאלות הבריטים ניתנה רק תשובה אחת "אני יהודי מארץ ישראל". הבריטים עצרו חלק מהמעפילים שלא הספיקו להסתלק ואיתם את האנשים שגוייסו לעזרת ההורדה, הוסעו לחיפה וגורשו לקפריסין. גם אנחנו המלווים עזבנו את האוניה אחרי שבדקנו שכולם הגיעו לחוף בשלום. דאגתי להביא את רב החובל למקום מבטחים ושמתי פעמי מניצנים לבאר-טוביה להגיע הביתה. לאשתי נמסרה ידיעה שיש סיכוי שאגיע, בקיבוץ עוד לא ידעו שהגיעה אוניה והתפלאו לראות אותי נכנס בשערי הקיבוץ.

תוך זמן קצר נודע בארץ על נחיתת אוניית

4-3 קומות של דרגשים הותקנו באוניות לשיכונם של המעפילים